

Aanvullende brief Landelijke Armoedecoalitie

tbv AO Tweede Kamer op 6 oktober 2022

Geachte Tweede Kamerleden,

Aanstaande donderdag debatteert u over het armoede en schuldenbeleid. In aansluiting op onze brief van 19 september, brengen we een aantal aanvullende punten onder uw aandacht.

Bereken de gevolgen maatregelenpakket Prinsjesdag, energieplafond en verhoging kindgebonden budget door

Als Landelijke Armoedecoalitie¹ ondersteunen we de stappen die nu worden gezet. Het zijn stuk voor stuk stappen in de goede richting. Door de opeenstapeling van nieuwe maatregelen kunnen wij echter nog niet beoordelen of de maatregelen toereikend zijn. Daarom dringen we er bij u op aan om:

- *te zorgen dat het vast te stellen pakket aan maatregelen toereikend is voor mensen om rond te kunnen komen en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Zowel voor mensen die langdurig van een laag inkomen rondkomen als voor mensen die rond het sociaal minimum zitten en voor de groep mensen met een hoger inkomen die vanwege de energieprijsstijging en inflatie door het ijs dreigt te zakken.*

Specifieke aandacht nodig voor mensen met een chronische ziekte en beperking

Wij zien dat mensen nú in de kou zitten, en een basis van bestaanszekerheid en perspectief nodig hebben. Het energieplafond is een goede stap om die basis en dat perspectief te bieden. Belangrijk hierbij is dat dit plafond toereikend is voor alle mensen die niet meer rond kunnen komen. Wij vragen onder andere specifieke aandacht voor mensen met een chronische ziekte en beperking. Zij hebben vanwege hun ziekte vaak een onvermijdbaar hoge energierekening, waardoor het energieplafond hun probleem niet oplost. Daarom pleiten wij voor:

- *een ruimhartige en gerichte compensatieregeling voor mensen die vanwege hun beperking of chronische ziekte (door gebruik van elektrische apparatuur/hulpmiddelen en extra verwarming) een onvermijdbare hoge energierekening hebben en boven de gemiddelde energieplafonds uitkomen.*

Energielasten niet het enige probleem, de prijzen voor veel boodschappen zijn met 25% gestegen

De energielasten zijn niet het enige probleem: de prijzen voor veel boodschappen zijn met 25% gestegen waardoor mensen niet uitkomen met hun leefgeld. Ook niet nadat de energierekeningen gecompenseerd zijn. Daarom is het belangrijk om:

- *de stijging van het minimumloon – met volledige koppeling aan de uitkering – door te trekken tot € 14,- per uur. En te zorgen dat de prijzen voor basisproducten als groente, fruit, zuivel, persoonlijke verzorging betaalbaar zijn.*

¹ De Landelijke Armoedecoalitie is een netwerk van landelijke partijen die zich vinden in het gezamenlijke doel om armoede en schulden aan te pakken. Aangesloten zijn: ATD Vierde Wereld, Alliantie Vrijwillige Schuldhulpverlening, FNV, Gemeente Utrecht, Horus, Ieder(in), Landelijke Cliëntenraad, Sociaal Werk Nederland, Sociale Alliantie, SUN Nederland, Valente, Werkplaats COMO, Woonbond, Armoedecoalitie Utrecht. De kenniscentra Movisie en NVVK ondersteunen de Armoedecoalitie inhoudelijk met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden.

Bied rechtsgelijkheid

We zien dat gemeenten de regelingen verschillend uitvoeren. Hierdoor maakt het uit in welke gemeente je woont of je wel of niet kan rondkomen. De Landelijke Armoedecoalitie vindt het belangrijk dat bestaanszekerheid voor elke inwoner geborgd is, ongeacht in welke gemeente je woont. Bied daarom:

- *een landelijk kader en geef gemeenten de financiële mogelijkheden om overbrugging te regelen voor inwoners zolang de rijksmaatregelen nog niet van kracht zijn.*
- *heb oog voor mensen die buiten de regelingen vallen met een inkomen net boven 120% van het sociaal minimum en bijvoorbeeld door extra zorgkosten in een armoedeval belanden. Zij komen in veel gemeenten niet in aanmerking voor energietoeslag, niet voor de eenmalige huurverlaging en vaak ook niet voor bijzondere bijstand.*
- *stop met de boete voor mensen die bij het CAK in de wanbetalersregeling komen en niet de geldende zorgpremie, maar de hogere bestuursrechtelijke boete van €152.20 per maand moeten gaan betalen.*

Zorg dat de hervorming van de huurtoeslagwijziging leidt tot verbetering ipv verslechtering van de inkomenssituatie van de huurtoeslagontvangers

Uit de berekening van het Nibud blijkt dat bijna twee derde van de huurtoeslagontvangers er met de voorgestelde veranderingen op achteruit gaat. Met het Nibud vinden wij dat veranderingen in het huurtoeslagsysteem niet tot een financiële verslechtering mogen leiden.

- *Pas de huurtoeslagwijziging zodanig aan dat dit leidt tot verbetering van de inkomenssituatie van huurtoeslagontvangers.*

Maximeer de woon- en energielasten

Veel mensen met een laag inkomen wonen in minder goed geïsoleerde woningen. We weten dat er een inhaalslag is afgesproken om te zorgen dat de E, F en G-label woningen van woningbouwcorporaties in 2028 verduurzaamd zijn. In aanvulling hierop bepleiten wij:

- *dit ook af te spreken in de particuliere sector, bijvoorbeeld door enkel glas als een gebrek aan te wijzen; en maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat de energie- en woonlasten van huishoudens sterk beperkt worden. Bijvoorbeeld door huurbevriezing voor slecht geïsoleerde woningen.*

Verruim de bijverdienregeling en creëer een bufferzone voor huishoudens

In de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden is voorgenomen om de bijverdienregeling te verruimen en een bufferzone te creëren. Wij zijn hierover enthousiast en vragen om:

- *deze regelingen zodanig vorm te geven dat de armoedeval vermindert, en huishoudens in de toekomst meer financiële armslag hebben om financiële schommelingen op te kunnen vangen.*

Pas sociaal incasseren ook toe bij opdrachtgevers van incasso

Als er eenmaal schulden ontstaan, is het van belang om incasso zo sociaal mogelijk uit te voeren, opdat verergering van schulden wordt voorkomen. Met sociale incasso wordt hiertoe een eerste stap gezet. Wij roepen op om:

- *sociale incasso ook te passen bij opdrachtgevers van incasso zoals gemeenten en (nuts)bedrijven.*

Samenvattend

Wij pleiten voor een toereikend pakket aan maatregelen voor de korte termijn. Voor de lange termijn pleiten we voor duurzaam beleid om mensen mee te laten doen en uit de armoede te laten stromen. We onderscheiden daarbij de verschillende leefgebieden en doelgroepen.

Huishoudens met laag inkomen of beperkt leefgeld

- Geef prioriteit aan de huishoudens die door extreme en langdurige armoede van de samenleving worden uitgesloten.
- Zorg daarnaast dat mensen met beperkt leefgeld maar een hoger inkomen, zoals mensen in schuldregelingen, budgetbeheer of mensen waarbij beslag op het inkomen is gelegd, voor de extra regelingen in aanmerking komen.
- Zorg dat essentiële producten betaalbaar worden, zoals brood, pasta, rijst, zuivel, groenten, fruit, zelfverzorging, bijvoorbeeld via de Prijzenwet en versnelde afschaffing van het btw-tarief op groente en fruit.
- Zorg dat gemeenten voldoende middelen hebben om lokaal waar nodig inkomenssteun te geven, zoals bij mensen in een schuldregeling die hun budget niet sluitend krijgen. Het tekort kan dan in de vorm van bijzondere bijstand aangevuld worden. Evenzo is maatwerk in de vorm van bijzondere bijstand nodig voor mensen die vanuit de opvang en beschermd wonen doorstromen naar een zelfstandige woning.

Zorg en welzijn

- Ga de stapeling van zorgkosten tegen, bijvoorbeeld door opschorten eigen risico en terugbetalen van eerder dit jaar betaald eigen risico.
- Een flinke investering in sociaal werkers, deskundige vrijwilligers, informele en formele sociale steunstructuren in gemeenten. Zij bereiken inwoners in armoede en met schulden, zij staan naast hen en helpen om weer grip op hun situatie te krijgen, perspectief te bieden en meer verbinding in de samenleving te realiseren. De inzet van ervaringsdeskundigen is hierbij essentieel.
- Stop de stapeling van zorgkosten voor mensen met een chronische ziekte of beperking.

Energie en Wonen

- Zorg voor een proactieve en coulante houding bij energiemaatschappijen en zorg ervoor dat huishoudens niet worden afgesloten van energie bij achterstanden.
- Als overbruggingsregeling is nodig dat er in 2022 en 2023 geen huisuitzettingen vanwege huurachterstanden en geen gedwongen verkoop van eigen huis vanwege energie en hypotheekachterstanden mogen plaatsvinden.

Aanvullend hierop is vanaf 2023 nodig:

- Zet de verhoging van het Minimumloon door naar 14 euro per uur, met volwaardige koppeling aan de uitkering.
- Zorg voor een structureel betere verhouding tussen inkomen en vaste lasten, zodanig dat mensen zelf hun voedsel kunnen kopen en in andere basisbehoeften kunnen voorzien en een buffer opbouwen die geldstress vermindert.

Tot slot roepen we schuldeisers op om bij mensen die onvoldoende leefgeld overhouden schuldregelingen te herzien of aflossing (tijdelijk) te verlagen zodat er genoeg leefgeld overblijft.

Met hartelijke groet,

Jan van Leijenhorst,
Voorzitter Landelijke Armoedecoalitie

de Sociale Alliantie voor een samenleving zonder armoede

De kenniscentra Movisie en NVVK ondersteunen de Armoedecoalitie inhoudelijk met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden.

